ca să roage pe prietenul său să-l însoţească în oraş, să caute pe Iibing... iar bărzăunul sfârr!... zbură pe uşă afară...

„Ei, în sfârşit mă bucur c'am scăpat de musca asta blăstămată, care m'a supărat atâta!“—zise Ssun-heng, ştergându-şi faţa cu o batistă de mătasă şi-i istorisi prietenului său ce-a făcut cu Iibing.

„Musca—Iibing“ sbură apoi prin grădină, privi la cursa de păsări pe care o văzu acuma stricată—tatăl său se vede că căutându-l a dat de dânsa şi numai de cât a rupt-o—şi îşi zise: „Of! de-aşi putea să mă prefac iarăşi în om, nici odată n'am să mai prind şi chinuesc animalele“. Atunci deodată se năpusti din aer asupra lui o namilă,—uriaşă faţă de mărimea corpului său—de care abia putu scăpa sburând repede prin fereastra deschisă a unchiului Ssun-heng. După ce a intrat şi-a întors privirea să vadă ce fel de nămilă era şi văzu că era un liliac.

Apoi căută un unghet întunecos şi îşi zise suspinând: „Of, sunt urmărit pretutindenea. Dacă n'o să scap în curând de vraja asta, o să pier. Of, acuma văd eu cât de mulţi duşmani au bietele muşte: oalele cu lapte din bucătărie, pânzele paianjenilor din colţurile odăilor, păharele cu vin din sufragerie, luminarea din odaia de dormit, rândunica din aer, cânele din curte, broasca din apă, şi-apoi otravurile şi cleiul. Of! of! nicăeri nu eşti sigur. Dar cei mai răi duşmani sunt în adevăr strengarii de copii, cum am fost şi eu! Of! Dacă m'aş putea preface iarăşi în om, n'aş mai chinui animalele în viaţa mea!“

Gândindu-se astfel la nenorocirea sa şi propunându-şi că se va îndrepta, adurmi.

Când se trezi soarele era sus pe cer, razele cele luminoase cădeau vesele pe păretele de lângă masa de scris a lui Ssun-heng şi fiindcă lui Iibing îi era cam frig, colo în colţul unde dormise peste noapte, sbură pe locul cel luminat şi cald de pe pårete.

Unchiul Ssun-heng se sculase şi eşise din odaie. Numai cocoana Ssun-seng diritecă, apoi se aşeză pe scaun lângă fereastră şi începu a coase. Era aşa de liniştit şi aşa de plăcut aici în odaia această luminoasă.

In curând veni şi Ssun-heng îşi luă de pe nas ochelarii cei mari cu ramele de corn, se aşeză la masa de scris şi privind spre părete, cum era şi scurt de vedere, crezu că punctul cel negru—adică „Musca-Iibing“—era un cui şi voi să-şi agaţe ochelarii dânsul. Iibing însă sbură repede şi ochelarii căzură la pământ spărgându-se în bucăţi.

„Iară o blestemată de muscă!“ murmură unchiul printre dinţi,—„păcat că nu-i aici bietul Iibing, vânătorul meu de muşte!“

Apoi se plecă spre podeală, ridică ramele fără sticle ale ochelarilor, cu gândul să plece la un optician să-i pună altele nouă.

După ce părăsi odaia, cocoana lui Ssun-heng căută răpede un cui şi un ciocan şi bătu cuiul în locul unde stătu mai înainte Iibing.

In curând Ssun-heng se înapoiă, se aşeză iarăşi la masă şi aruncându-şi din nou privirile la punctul cel negru crezu că iarăşi este musculiţa.

„A! afurisit-o, iarăşi ai venit aici, acuma o să mă răzbun pentru ochelarii mei cei sparţi!“

Şi fiindcă cocoana lui nu era acuma în odaie şi neputându-i nimenea spune ce s'a întâmplat în lipsa lui, Ssun-heng se apropie încet şi hârşti, se repezi odată cu mâna, gata să prinză musca, şi când colo în loc de muscă îi intră cuiul în mână şi-i făcu o rană adâncă şi mare. „Of! mâna mea; Of! mâna mea! Cine naiba a bătut cuiul acesta aici?“ Şi de durere săria prin odaie, iar sângele îi curgea şiroaie.

In această clipă Iibing; care se afla pe podeală, simţi că trupul i se măreşte din ce în ce—mânile şi picioarele îi se lungeau şi se rotunzeau. Atunci îşi aduse aminte de vorbele vulpei:

De vrajă şi de rău
O mână sângerată,
De cuiul din pârete, te va scăpa odată!

In adevăr vraja încetă, iar Iibing se făcu iar copil, cum fusese mai înainte şi vesel săria prin odaie apropiindu-se cu respect de Ssun-heng.

„Iibinguţă dragă“—strigă Ssun-heng galben ca turta de ceară,—„de unde-ai răsărit aşa deodată în odaie?“

„Unchiule, dragă unchiule“—vorbi Iibing cu un ton rugător,—„iartă-mă, că eu sunt vinovatul, care ţi-a pricinuit rana asta. Eu am fost musca din locul cuiului. O vulpe m'a pedepsit pentru chinurile ce am făptuit asupra muştelor şi al păsărilor, prefăcându-mă, într'o muscă. Şi ah! ce mult am suferit de aseară, de când m'a prefăcut în muscă. Iartă-mă, te rog, şi fii iarăşi bun cu mine!“

„Lasă, Iibinguţă!“—răspunse Ssun-heng, ştergându-şi mâna plină de sânge şi băgând-o într'un lighean cu apă rece.

„Lasă, că şi eu am meritat pedeapsa asta, fiindcă prea m'am purtat eri rău cu tine! Uite!“—deschizând cutia mesei—„uite, aici am înşirat azi dimineaţă o sută de Keşi, ăştia sunt ai tei, ian uite, o sută în capăt!“

„Unchiule, eşti prea bun!“

„Ei, ţine-i, nu's tocmai aşa de mulţi. Imi pare bine că eşti iarăşi între noi, eram aşa de îngrijoraţi de tine. Şi de acuma înainte iarăşi o să-mi fii vânătorul meu de muşte!“

„Nu, unchiule“—îl înrerupse copilul.

„In viaţa mea n'o să mai chinuesc nici un animal. Iar cu banii ce mi-ai dat am să-mi cumpăr pensule noi şi tuş şi am să fiu băiat bun şi diligent!“

„Foarte bine!“—zise Ssun-heng—„şi pentru serviciile ce mi-le-ai făcut în trecut am să-ţi mai dau din când în când câte câţiva Keşi, pentru trebuinţele tale. Dar acuma, haide repede să mergem la părinţii tăi. Sunt foarte vesel, că iarăşi te-ai înapoiat, teafăr, dragul meu vânător de muşte“.

(G. Gast) **Salva.**

DRAGOSTE DE FIU

Era pe timpul războiului pentru neatârnare. Umbrele nopţii acoperiseră urmele luptei de peste zi, ca cu o mantie neagră, peste care cădea ploaia, o ploaie măruntă şi pătrunzătoare. Mulţi morţi şi răniţi rămaseseră neluaţi de sanitari de pe valea „Plângerii, căci era cu neputinţă să meargă cineva pe câmpul de luptă, acum transformat într'un câmp plin de cadavre.

Generalul, împreună cu mai mulţi ofiţeri şedeau şi vorbeau într'un cort, în care vântul şi ploaia băteau cu furie şi umflau pânza cortului ca pânza unei corăbii.

Deodată uşa cortului se deschide şi pe pragul ei apare un soldat ţinând de mână un băiat cam de vreo 14 ani, îmbrăcat sărăcăcios.

— Ce este ? întreabă generalul.

— Să trăiţi, d-le general, spune soldatul, acest băiat vrea cu orice chip să meargă pe câmpul de luptă să-şi găsească pe tatăl său. Noi, cum îi ordinul, nu putem....

— Domnule general, întrerupe băiatul rugător, aveţi milă de tata şi de familia noastră, şi lăsaţi-mă să-l caut şi să-l iau.

— Nu se poate ! răspunse aspru generalul, ar putea ca un glonţ..

Vă rog, lăsaţi-mă să merg, tata e singurul sprijin al familiei şi ce ne-am face fără el ? Şapte fraţi mai mici plâng şi cer mâncare.

Şi băiatul izbucni în plâns.

Generalul se înduioşă de lăcrămile băiatului, dete din umeri şi zise:

— Lasă-l !

Pe noaptea aceea neagră, băiatul părea ca o nălucă : cu greu înainta prin glodul şi prin apa ce-i venea până la genunchi, dară dragostea pentru tată şi familie îi dădea putere şi nădejde. Din când în când, câte un pocnet de puşcă spărgea văzduhul, deşteptând păsările şi lighioanele de prin cuiburile lor. Băiatul se oprea la fiecare mort sau rănit, se uita cu băgare de seamă la el, apoi o pornea înainte.

Ajunsese aproape de posturile turceşti, înfruntând toate pri-

mejdiile, când privirea-i se pironi asupra unui sergent ce gemea din greu : era tatăl său.

Fără să scoată vreun ţipăt, copilul îl luă în braţe, nu fără multă greutate, şi porni îndărăt. La fiecare pas, băiatul se oprea, răsufla apoi o lua eară înainte cu scumpa-i povară în braţe. De multe ori luneca şi cădea în noroiul de o palmă.

Zdrobit de oboseală şi ud leorcă, inimosul copil ajunse în tabără tocmai când cocoşii vesteau ivirea zorilor dimineţei. Cu ajuto rul a câtorva soldaţi, sergentul rănit fu dus la ambulanţă, împreună cu fiul său, care era mai mult mort. Starea tatălui nu era aşa de primejdioasă pe cât era a fiului. Acesta îşi pierduse aproape constiinţa; degeaba tatăl său îl chema cu duioşie; în zadar faţa bătrânului soldat se umpluse de lacrimi; fiul său era surd la vorbele iubitului tată.

A doua zi când trâmbiţele vestea izbânda unei bătălii, când steagurile române fâlfâiau cu mândrie pe zidurile puternicei cetăţi turceşti, viaţa copilului-erou se stinse ca o candelă din care s'a mistuit unt-de-lemnul...

Alături de alţi eroi, în faţa întregului regiment, în lacrimele tatălui şi a tuturor soldaţilor, bravul copil care-şi mântuise pe tatăl său, fu înmormântat, învăluit în pânza unui steag, simbolul patriei şi al iubirei de neam şi familie.

Flaviu M. Demetrescu.

CASA PĂRINTEASCĂ

Filip, soldatul, se reîntoarce de la răsboiu. E mult timp de când plecase. El a mers departe, foarte departe de satul lui; a străbătut chiar şi mările. La ce se gândia el oare, pe când corabia sa se lupta cu valurile? La casa părintească, la locul unde a văzut el pentru prima dată lumina lumei, unde mama sa l-a desmerdat în braţele ei, unde tatăl său l-a legănat pe genunchii săi. La ce se gândia el când sta de gardă? La casa părintească, la bunicul său, a-

şezat lângă vatră, la bunica lui torcând înaintea micuţei portiţe. La ce se gândia el când era prizonier în timpul războiului. La casa părintească, la mama sa, care, pe când el era mic şi bolnav, veghia lângă patul său. Ce bucurie pentru Filip de aşi revedea căscioara sa, de a îmbrăţişa pe tatăl şi pe mama sa, pe bunicii lui cari, şi ei deasemenea se gândeau la fii lor. Şi cu toate acestea, casa lui Filip nu este decât o sărăcăcioasă colibă, şi totuşi nimic nu pare mai frumos ochilor săi. Nimic nu este mai drăgăstos, pentru o inimă dornică, de cât de a-şi revedea locul unde a venit pe lume, acolo unde a lăsat tot ceea ce a iubit, de aşi revedea fraţii şi surorile, de-a-şi revedea căminut său părintesc, fie că e el acoperit cu stuf ori cu şindrilă. Da! Da! ea ne este dragă. Bătrânele poveşti ne sunt cunoscute. Le-am auzit aşa de adeseori, triste sau îmbucurătoare. Şi vatra, neagră, lungă, urmată de lunga umbră a coşului, de câte ori nu ne atrage la dânsa? De câte ori, strânşi cu toţii în familie, nu am petrecut serile senine şi dulci de vară sfătuindu-ne cu vecinii noştri şi ascultându-le păsurile lor? De câte ori marea poartă de lemn, împodobită cu fel de fel de încrestături, tăiate de bunicul său, uşcioara, nu s'a deschis sub mâna noastră? Şi curtea! Şi gardul ce o încunjură! Cum ne înveselim noi, când vedem înmugurind primăvara copacii şi tufişele! Cari din noi, trecând într'amurg printr'un sat, cu veselele locuinţe ale ţăranilor, zărind prin gard focul pâlpăind pe vatră, faţa aceea albă şi curată pusă pe o masă măiestrit cioplită, şi supa, ciorba sau mămăliga fumegând,—nu s'a gândit la gospodina femee, la buna mamă, care a pregătit toate acestea? Cari din noi, nu şi-a amintit de harnicii muncitori, pentru care sunt pregătite acestea? Ei, cari au muncit o zi întreagă pentru a scormoni pământul reavăn. Poate că ei au fost muiaţi de sudoare, poate că au stat în ploae. Ei merg acuma să se odihnească în această casă, aşa de curată, aşa de primitoare.

In casa lui părintească, pe care o are de la părinţii lui, şi pe care şi el deasemenea o va lăsa la fii lui, îşi odihneşte liniştit ochii şi sufletul, obosit de muncă. Aceste pietre, această casă, aceste fe-

restre, sunt pentru noi aşa de cunoscute. Această casă, este casa noastră, părintească.

Ce dulce este căminul părintesc!

TEODOR I. DUMITRESCU.

DEZLEGARI

Focul geografic dela pag. 480 este: M. El. Dud. Ioan. Titus. Europa. Rinocer. Amazonul. Nicaragua. Australian. — Patratul din stânga, de sus în jos dau numele Mărei *Mediterana*.

Proverbul dela pag. 480 este: Cine pleacă de dimineaţă departe ajunge.

Problema I dela pag. 505. Numerii sunt 165 şi 90.

Problema II dela pag. 504. Au fost 24 profesori, 48 ofiţeri şi 96 preoţi.

Proverbul l'a deslegat D. F. Weissbein din Buzău.

POŞTA REDACTIEI

Fabrin. S'a primit la timp. Vei primi răspuns prin scrisoare.

D. D. Tomescu. S'au primit.

F. Popescu Goicea. Aritmogriful — în unul din numerile viitoare.

Valeriu Crişan. Blaj. Am primit *Steagul* şi ilustrata; mulţumirile noastre. Numerile se vor expedia.

Weissbein. Abonamentul pe un an se socoteşte dela 1 Octombrie, pe jumătate de an dela Aprilie.

"MINERVA" INSTITUT DE ARTE GRAFICE ŞI EDITURA „MINERVA"
BULEVARDUL ACADEMIEI, 3. —EDGAR QUINET, 4. — BUCUREŞTI

A APĂRUT:

VIAŢA DE BOEM

TRADUCERE DUPA
HENRI MURGER
de V. G. NALBĂ

PREŢUL: LEI 2.—
De vânzare la toate Librăriile

NOUTAȚI LITERARE

APARUTE IN EDITURA INSTITUTULUI DE ARTE GRAFICE ŞI EDITURA „MINERVA". B-dul ACADEMIEI, 3. — EDGAR QUINET, 4. — BUCUREŞTI

C. NEGRI

VERSURI, PROZA, SCRISORI

CU UN STUDIU ASUPRA VIEȚII ŞI OPERII SALE de EM. GÂRLEANU

LEI 1.50.

E. PITIŞ

POEZII

LEI 1.50.

CATON THEODORIAN

Calea Sufletului

NUVELE ŞI SCHIȚE

Ediți de Lux: LEI 3.— LEI 1.50.

DE VÂNZARE LA TOATE LIBRĂRIILE

Anul al VI-lea No. 24 15 Septembrie 1909

Numărul 20 bani.

La Redacţia «AMICUL TINERIMEI» se găsesc de vânzare exemplare complecte şi legate, anii II, III şi IV, fiecare cu preţul de Lei 4.

Direcţiunea «AMICULUI TINERIMEI» roagă pe toţi iubitorii de buna îndreptare a tineretului nostru, cari doresc a colabora, să ne trimită articole potrivite pentru tinerime, scrise într'o limbă adevărat populară şi pe înţelesul tuturor.

Tot ce priveşte abonamentele, expediţia, ele se vor adresa Institutului de arte grafice «MINERVA» Bucureşti, Bulevardul Academiei No. 3. Ce priveşte redacţia, articole, deslegări, etc. se va adresa D-lui I. MOISIL, Bucureşti, Strada Pietăţii No. 6.

Tinerilor! Răspândiţi revista voastră cât puteţi mai mult!

Păstraţi numerile spre a le lega la sfârşitul anului!

Toate deslegările să se adreseze D-lui I. MOISIL, STRADA PIETAŢEI No. 6.

Deslegările să se trimită în totdeauna pentru N-rul ce iasă la 15 a lunei până la cel mult la 10 a lunei şi pentru numărul ce iasă la 1 a lunei până cemult la 25 a lunei trecute. Cele sosite în urmă nu se vor mai publica.

Manuscrisele se scriu pe o pagină, lăsând loc gol la dreapta, de vreo două degete.

Manuscrisele se trimit prin poştă nu ca scrisori ci sub bantă scriindu-se pe lângă adresă cuvântul: «MANUSCRIS». Ele coastă în lăuntrul ţării 5 bani fiecare 50 grame, iar din străinătate 10 bani 50 grame. Dacă, pentru mai multă încredere, vreai să recomandezi manuscrisul, pentru «recomandare» se plăteşte deosebit 25 bani.

La orice comandă trebue să se trimeată banii ÎNAINTE, altmintrelea nu se trimit exemplarele cerute.

CUPRINSUL ANULUI VI*)

pag.

Vieţele oamenilor mari.

Oamenii celebrii şi florile, de ELENA C. MOISIL 4
Bernhard Palissy, de G. MĂLIN 36
Iacob de Vaucanson, de P. PĂNOIU 125
Din viaţa unui tânăr brutar, de FLORIAN D. STĂNCULESCU . 177
Regina Victoria, de ELENA C. MOISIL 201
Ambrosiu Paré, de G. MĂLIN . 210
Robert Fulton, de N. PETRA PETRESCU 361, 397, 426
Patriotismul unui copil, de TEODOR I. DUMITRESCU . . . 429
Ambrosiu de Bouflers, de P. PĂNOIU 435
Filosoful Tales, de DUM. C. RUNCANU 464
Fabert, de P. PĂNOIU 535

Invăţături pentru viaţă.

Cartea vieţei, de FLORIAN D. STĂNCULESCU 15
Omul în luptă cu limba sa, de MOŞ RADU 25
Despre acele pierdute, de B.... 57

La sărbători.

Sf. sărbători ale Crăciunului . 121
24 Ianuarie 169

pag.

Sf. sărbători ale paştilor . . . 265
Zece Mai 337
Aniversarea de 70 ani a M. S. Regelui Carol I 351
3 Mai 352
10 Mai, poesie, de EM. PĂRĂIANU 382

Descrieri.

Impresia unei zile de primăvară, de VALERIU CRIŞAN 343
Poiana Prinţului, de EMIL STAICU 411
Zi de vară, de TEODOR I. DUMITRESCU 489

Povestiri, basme, istorioare

Domnu profesor, de ADELINA OLTEANU-MAIOR 1
Un vis, de TUŞA TILDA . . . 5
Invenţiunea luntrei, de N. N. BOTEZ 8
O zi de vară, de FILIP POPESCU 17
Colibri, de MARGARETA MIHAIL POPESCU 31
Povestea lui Mirza Mender, de FLORIAN D. STĂNCULESCU . . 41, 62
Săracul şi bogatul, de MOŞUL . 49
O glumă proastă, de ELENA C. MOISIL 57
Castelul dispărut, de TUŞA TILDA 60
Râma şi cocostârcul, de VIRGIL HERDA 67, 93

*) Articolele cu * au ilustraţiuni.

pag.

Un rege care nu poate dormi, de FLORIAN D. STĂNCULESCU 78
Povestea unui epuraş, de ELENA C. MOISIL 87
Bătrânul Abenaki, P. PĂNOIU . 103
Leagăn şi coştiug, de G. MĂLIN 107
Cea d'intâi pipă, de ELENA C. MOISIL 108
Poveste de Crăciun, de M. . . 123
Povestea focului şi chibriturilor, de N. N. BOTEZ 128
Bâlciul zânelor, de ELENA C. MOISIL 134
Epoleţii cu întârziere, de ROMA 136
Orfanul, de VALERIU CRIŞAN . 140
Cele trei dorinţe de anul nou, de TUŞA TILDA 145
Ţăcălie de mătase, de ELENA C. MOISIL 148
Liliacul, de VIRGIL I. HERDA . 154
Insula trestiilor, de G. MĂLIN . 158
Insula şerpilor, de CARMEN SYLVA, ... 170, 193
Filemon şi Baucis, de D. C. RUNCIANU 180
Ogorul de grâu al Mariei celei şchioape, de N. N. BOTEZ . 185
Cânele recunoscător, de N. N. BOTEZ 207
Michiduţă, de S. PASCALI . . 217
Poveste, de DUMITRU GOŢESCU 224
Regele Săgeata Apei şi cea d'intâi trăsură, de N. N. BOTEZ . 227
Crinul şi Viorica, de VALERIU CRIŞAN 233
Sabia de lemn, de DUM. D. TOMESCU 235
Domnişoara de porţelan, de S. PASCALI 250
Conştiinţa, de LUISE KLEIN . 252, 274
Stafiile, de FLORIAN D. STĂNCULESCU 258
Christos a înviat, de VALERIU CRIŞAN 272
O mamă, de DUM. GOŢESCU . 277
Neascultarea, de NIC. I. PILAT 282
Cele 12 ouă, de TOMNIDUM . . 284

pag.

Sărmana Marioară, de ALEXANDRA NACIU 289
Voeşte şi vei putea, de ELENA C. MOISIL, 303, 223, 345, 393, 419, 441 461
Din viaţa lui Napoleon Bonaparte, de DUM. GOŢESCU . . . 305
Frica cânilor de hingheri, de DUM. D. TOMESCU 309
Roata de tors de aur, de N. PETRA PETRESCU 313, 352
Povestea zânelor de C. S. BASILIADE 318
Cei doi fraţi, de DUM. GOŢESCU 321
Sărmana Eliza, de AL. N. GHEOCALESCU 327
Leul credincios, de ION C. DINU 330
Un câne împarte hrana sa cu un copil, de FL. D. STĂNCULESCU 331
In podul cu vechituri, de VALERIA DOBRESGU 339
Neascultarea şi lăcomia, mănâncă omului omenia, de DUM. D. TOMESCU 367
Congresul broaştelor, de E. H. S. 376
Impărăţia unde nu se munceşte, de S. TEODORESCU-KIRILEANU 385
Stejarul lui Maxim Rusul, de A. C. C. NEICU 389
O biruinţă frumoasă, de ION C. DINU 405
Bobocul de trandafir, de M. STRĂJANU 409
Răzbunarea florilor, de ILEANA MĂRGĂRINT 414
Zâna lunei, de TUŞA TILDA . . 425
Prietinia, de M. STRĂJANU . . 433
Fluerul fermecat, de N. P. PETRESCU 437
Fetiţa bolnavă şi florile de TUŞA TILDA 439
Din poveştile lui Moş Dumitru de DUM. D. TOMESCU 449
Raţa de aur, de MOŞUL . . . 457
Orbul . . . } de M. STRĂJANU 460
Trandafirul } 461
Petrecere nocturnă, de TUŞA TILDA 468

Pag.

Un rămăşag, de AURELIA ŞTEFĂNESCU 471
Henric al IV-lea şi ţăranul, de TEOD. I. DUMITRESCU . . . 475
Dumnezeu e Rege, de JUNIOR 475
Micul Toboşar, de ANA CODREANU 481
Cuptorul de var, de N. PETRA-PETRESCU 492
Poveste, de VALERIU CRIŞIAN . 497
Micul Canar, de M. STRĂJANU. 505
Inelul cu dorinţa, de N. Petra-Petrescu 506
Ducele invizibil, de X. 514
Judecătorul înţelept, de MOŞUL 515
Regele duşman al ceasoarnicelor, de ROMA 519
Pe livada ceriului, de TUŞA TILDA 524
Vulturul alb şi privighetoarea, de MOŞUL 529
Doi amici, de ROMA 537
Ii-bing, vânătorul de muşte, de SALVA 542
Dragoste de fiu, de FLAVIU M. DEMETRESCU 549
Casa părintească, de TEODOR I. DUMITRESCU 550
Prietenii, de N. PETRA PETRESCU 553
Pustnicul şi îngerul 557
Povestea unei rândunele, de ION N. DOBRE 562
Păţaniile unei furnici, de ILEANA MARGARINT 564
Istorioara unui orfan, de TEOD. I. DUMITRESCU 570

Literatura română.

O doină din vremea haiducilor, de M. STRĂJANU 97
Pârâiaşul, poesie, de A. C. C. NEICU 302

Din istoria Românilor,

* Doamna Oltea, de C. MOISIL 73

Ştiinţe naturale, chimie, fisică.

Din viaţa alunului, de G. BOTEZ 16
Dacă omul ar avea un simţ mai puţin, de N. V. 102
Coloraţiunea florilor comparată cu a fructelor, de P. ENCULESCU 175
Lacuri ciudate, de TEODOR PORUCIC 199
Barza, de TR. N. Ş. 329
Animale curioase de AURELIA ŞTEFĂNESCU 445
Câte kilograme cântăreşte pământul nostru, de N. B. . . 448
Din lumea înălţimilor, de GAVR. TODICĂ 499
Omul în luptă cu spaţiul şi cu timpul, de D. V. 509
Cântărirea globului pământesc, de N. V. 518

Teatru.

Califul Barză, de NATALIA IOSIF 241, 266, 295
Să ne iubim, de FLAVIU M. DEMETRESCU 401

Matematici.

Unele taine ale numerilor, de B. 82

Escursiuni.

De la Tulcea la Braşov, de VIRGILIU BR. COTOVU 369

Diverse.

Munca 22
Mişcarea şcolară 22
Jocuri de societate 45
Tălmăciri de alocuţiuni latineşti 47, 71
* Un dobitoc ciudat 106
Prăjitură de crăciun 141
Pesmeţi 166
Anecdote despre bărbaţi renumiţi 189, 213, 214
Român neaoş 359
Mintea 424
Ce este Olimpiada 425

pag.

Nostimade de-ale elevilor . . . 454
Felurite 455
* Cause mici, efecte mari . . . 477
Napoleon de Val. Crişian . . . 556
* Credinţe ale Aromânilor din Macedonia de DUM. COSMULEI 563
* Comanda în armata Romanilor 573

Petreceri ştiinţifice.
(Trad. de DUM. STANCULESCU).

* Un copil mai tare ca patru oameni 118
* Fabricarea mărgăritărelului . 142
* Cum poţi trece o monedă printr'o gaură mai mică decât ea? 188
* Cum poţi fierbe apă fără foc şi fără ibric 214
* Cum îl faci să înghiţă pasărea 238
* Pasărea în colivie 263
* Reflexiunea luminei pe suprafaţa corpurilor transparente . . 311
Cum poţi tăia un pahar cu foarfecele 456

pag.

* Cum poţi tăia o sfoară înlăuntrul unei sticle, al cărei dop e pecetluit 527
* O poziţie delicată 575

Cărţi bune pentru tinerime.

Pag. 23, 119.

Probleme, ghicitori, aritmogrife, şarade.

Pag. 23, 24, 48, 71, 72, 96, 119, 142, 143, 144, 167, 168, 190, 191, 192, 215 239, 264, 285, 286, 312, 333, 334, 359, 360, 383, 430, 431, 432, 456, 476, 480, 504, 528.

Deslegări de probleme, ş. a.

Pag. 24, 72, 96, 119, 143, 168, 189, 190, 216, 239, 240, 286, 287, 288, 312, 334, 335, 336, 360, 383, 384, 408, 432, 528, 552.

Erori de tipar.

Pag. 110 este 210, cea după 209.
Pag. 488 a se citi CODREANU, rândul al 3-lea de jos.

Nr-u 24. 15 Septembre 1909 Anul VI.

REVISTA PENTRU TINERIMEA ŞCOLARA

CULTURA
MORALA, IUBIRE DE NEAM, ŞTIINŢA,
MUNCA

APARE DE 2 ORI PE LUNĂ SUB DIRECŢIA
D-lui I. MOISIL. — Bucureşti

ABONAMENTUL ANUAL:
În România . . . . Lei 5
Afară de Romania . . . . Coroane 5

PRIETENI!

Un negustor bogat avea un singur copil, pe care-l iubea cu toată dragostea părintească. El îi dase o creştere foarte îngrijită şi folosi toate mijloacele ca să-i cultiveze inima şi mintea. După ce a trecut peste anii juneţii, tatăl său îl chiămă la sine şi-i zise: „Fiul meu, m'am îngrijit să înveţi tot, ce se cuvine unui om de poziţia ta. Inainte de toate însă ai trebuinţă de înţelepciune, căci ea ne face să putem cunoşte unele însuşiri şi patimi de-ale oamenilor.

„De aceea dorinţa mea este, să călătoreşti câtiva ani prin ţări străine. Călătoriile îmbogăţesc mintea prin esperienţele ce le câştigi având de a face cu fel de fel de oameni. Cu cât vezi mai mulţi oameni, cu atât ştii să trăeşti mai bine cu ei. Lumea este o carte mare, din care un cititor, atent, poate scoate multe învăţături folositoare, ea este oglinda, care ne arată oamenii în adevărata lor figură. Priveşte des în oglinda asta fiul meu, năzueşte-te a-ţi căuta ceea ce-ţi poate câştiga cea mai mare fericire în viaţă: înţeleg un prieten adevărat. Dacă-ţi găseşti un singur prieten, în cursul vieţii tale, atunci vei poseda cel mai frumos şi cel mai statornic bun din toate bunurile lumei, care numai moartea ţi-l poate lua.

„Averile și norocul sunt supuse la mii de întâmplpări dușmănoase, comoară de avea un adevărat prietin, însă, nu ți-o poate răpi nici o putere omenească.

„Incearcă așadară, în călătoriile tale să găsești un astfel de tesaur și nu sta o clipă la îndoială, de a jertfi pentru el, la caz de nevoe, tot ce ai tu mai prețios.

Tânărul își luă ziua bună dela tatăl său și plecă la drum..

S'a dus într'o țară învecinată, petrecu acolo câtva timp și se întoarse apoi iarăși acasă, pe când tatăl său gândea, că nici nu va fi avut timp să-și fi putut câștiga un prieten bun.

Tatăl mirat că s'a reîntors așa de curând îi zise:

„De ce te întorci așa de curând fiul meu?"

„Tată, tu mi-ai poruncit să rămân în străinătate până 'mi voi câștiga un prieten, eu mi-am găsit cincizeci, toți modele de prietini adevărați".

„Fiul meu, nu fi așa darnic cu acest nume sfânt. Ai uitat ceeace ți-am spus la despărțirea noastră: nu te lăuda cu prietenul tău, până nu l'ai pus la încercare?! Prietenii, dragul meu, sunt rari, cei mai mulți, care se numesc astfel nu știu ce înseamnă cuvântul acesta. Sunt înotcmai ca o negură de dimineață în timpul verii, pe care o risipește cea dintâi rază caldă de soare. Ei umblă cu cei ușor increzători, ca cel amețit pe jumătate cu sticla de vin: o țin strânsă, până când este plină cu mustul cel dulce, și o aruncă la pământ, îndată ce s'a deșertat. Mi-e teamă, fiul meu, că prietenii tăi vor sămăna cu bețivul acesta".

„Neîncrederea ta este greșită, iubite tată, — răspunse tânărul, — eu știu cu siguranță că acești oameni virtuoși, pe cari îi numesc prieteni mei, când m'aș duce la ei sărac și nenorocit, m'ar iubi tot cum mă iubesc și astăzi".

„O, — zise tatăl, — eu am trăit șaptezeci de ani, am avut parte de noroc și supărări, am văzut și am încercat mulți oameni, dar, într'un șir așa de îndelungat de ani, n'am putut găsi decât un singur prieten, și tu, în anii vieții zburdalnice, în câteva luni, te lauzi, că ți-ai găsit cincizeci? Vino, iubite, și învață de la mine cum trebuie să încerci oamenii".

Negustorul tăiă un țap, îl băgă într'un sac, și cu sângele lui stropi hainele fiului său.

După ce înoptă, puse sacul pe spatele tânărului și l'a învățat, ce are să facă la drum. Au ajuns la locuința celui mai de aproape dintre cei cinci-zeci de prieteni și tânărul bătu la ușă. Prietenul numai decât îi deschise ușa și-l întrebă, ce necazuri îl poartă așa de târziu pe la dânsul. Tânărul răspunse: „La nenorocire îți cunoști prietenii. Știi că ți-am pomenit de multe ori de dușmănia cea veche, ce ne-a purtat-o un dușman al famliei noastre. M'am întâlnit cu dânsul într'un loc mai dosnic de oraș, ne-am

certat, şi-am avut nenorocirea, să-l lovesc aşa de rău de a murit. De frică, ca să nu se descopere fapta mea, l'am luat şi l'am ascuns în sacul acesta. Te rog ascunde-l în casa ta până voi găsi un loc potrivit, unde să-l pot îngropa".

„Casa mea e foarte mică, — îi răspunse prietenul cu faţa întristată. Abia putem încăpea în ea cei vii, cari locuim într'însa; — unde să mai ascund şi pe mortul tău? Afară de aceea toţi ştiu, în ce duşmănie ai trăit cu cel mort. Oamenii vor bănui că tu eşti făptuitorul!... se vor face cercetări.... şi fiindcă se ştie că noi suntem prieteni, mai întâi vor căuta în casa mea. Tu n'ai nici un folos, dacă mă încurci în nenorocirea ta. Unicul serviciu, care ţi-l pot face, este să păstrez taina faptei tale".

Tânărul îl rugă în tot felul, să-l ajute în nenorocirea lui. Dar în zadar. Bunul său prieten deveni tot mai rece, răspunsurile lui tot mai scurte, aşa că, în sfârşit, întristat trebui să plece mai departe cu sacul cel primejdios.

A venit la al doilea prieten, care de asemenea l'a refuzat, ca şi cel d'intâi. Astfel s'a dus pe rând la toţi cei cincizeci. Şi cel din urmă l'a primit, ca şi cel dintâi şi, după multe şi multe scuze, îi închise şi el uşa.

„Te-ai încredinţat acuma, — zise negustorul către fiul său, cât de puţin te poţi încrede în prietenia oamenilor? Unde este prietenia cea mare a celor, pe cari i-a lăudat atâta? Cum au aflat de nenorocirea ta le-a perit toată dragostea, a dispărut toată prietenia. Sunt ca nişte păreţi tencuiţi pe de-asupra, nori fără ploae, pomi cari nu rodesc. Acum să-ţi arăt eu deosebirea între ai tăi cincizeci şi între al meu unicul".

Mergând astfel, ajunseră la uşa omului despre care vorbise el fiului său, că este un model de adevărat prietin. Bătu la uşă, şi când prietenul îl recunoscu, îl întrebă cu îngrijorare prietenească, care este cauza de-l cercetează aşa târziu noaptea.

Negustorul îi povesti nenorocirea iscodită a copilului său şi-l roagă să ascundă pe mort la dânsul.

„O, cu bucurie", zise prietenul, „casa mea este încăpătoare pentru mii de morţi. Nici o frică de vre-o primejdie nu mă va opri să fac tot ce-mi stă în putinţă, pentru scăparea ta şi a fiului tău. Vă duc pe amândoi la o moşie a mea, unde veţi putea trăi siguri şi unde veţi fi feriţi de cercetările judecătoreşti".

Negustorul mulţumi prietenului său de dragostea lui prietenească şi-i zise: „toată povestea aceasta este numai născocită, ca să dovedesc fiului meu uşor-crezător, cum se pot deosebi prietenii adevăraţi, de cei mincinoşi".

(A. D. Liebeskind). N. Petra Petrescu.

DIN VIAŢA LUI NAPOLEON

La 2 Decembrie anul 1904 s'au împlinit o sută de ani, de când Napoleon cel Mare, în prezenţa papei Pius al VII-lea, şi-a pus pe cap coroana de împărat al Franţei, în biserica Notre-Dame din Paris.

Napoleon Bonaparte s'a născut la 1769 în Ajaccio, capitala insulei Corsica. Tatăl său, Carol, era advocat în acel oraş. Din copilărie avea o plăcere foarte mare spre viaţa militară. Deşi era de origine italian ,totu-şi a intrat în armata franceză şi acolo încurând s'a ridicat la ranguri din ce în ce mai mari.

Multe se povestesc despre dânsul şi între altele şi următoarele.

După renumita învingere de la Marengo, 14 Iunie 1800, Napoleon, despărţindu-se de trupă, apucă pe o cărăruşe, ce ducea printr'o pădure. El zise suitei lui: „Să ne întâlnim în drumul principal".

Cum mergea el singur, prin desişul pădurii, se întâlni cu doi soldaţi austriaci, răniţi în luptă. Aceşti soldaţi după luptă, s'au refugiat în pădure ca să-şi lege rănile.

Cei doi soldaţi nu cunoscură pe Napoleon, ci crezură că e vr'un ofiţer din oastea franceză. Napoleon se lasă în vorbă cu ei, îi întrebă de unde vin, de unde sunt, unde au servit până acum şi în fine le-a zis: „Cunoaşteţi pe Napoleon?"

— „Nu-l cunoaştem, — zise soldatul cel mai bătrân, — dar dacă ar ajunge în mânile noastre, ar fi rău de el".

— Dar ce aţi face cu el — întrebă marele general.

— Atunci, deşi suntem răniţi, i-am arăta noi, încotro este Franţa.

— Aşa?! Ei, să ştiţi, că eu sânt Napoleon!

— D-ta d-le! — ziseră soldaţii miraţi.

Dar Napoleon nu se mai gândi mult că ce o să facă cu el ci, dându-le câte un ban de aur, plecă mai departe.

Un alt caz interesant, povestea camerierul său, despre singurătatea sa pe insula S-ta Elena.

După cum se ştie Napoleon, în anul 1815, după lupta decizivă de la Waterloo, fu exilat pe insula S-ta Elena, fiind bine păzit până la finea vieţii sale.

In vila lui numită Lowood — povesteşte camerierul — îşi petrecea zilele nefericite, bietul meu stăpân.

Hudson Lowe era guvernatorul englez al insulei. Acesta îi cauza multe neplăceri. Cu o ocaziune s'a întâmplat că Lowe eară-şi a dat un ordin nou, în urma căruia atât Napoleon cât şi oficerii lui fură rugaţi, ca de aici înainte, în plimbările lor, să nu se mai apropie de port sau de ţărmul mării. Pescarilor de la ţărmul mării de asemenea li s'a poruncit ca nu cum-va să îndrăsnească cine-va, să plimbe pe mare vr'un francez, căci vor fi răspunzători cu viaţa pentru călcarea ordinului.

Printr'o scrisoare Napoleon rugă pe Lowe, să-i permită, ca păzit de doi ostaşi englezi, să facă plimbări pe mare, cu corabia lui, numită „jacht".

Lowe i-a răspuns însă următoarele:

— Imi pare rău, dar nu pot permite aşa ceva.

Napoleon s'a ajutat în astfel. Pe cheltuiala sa şi-a săpat un lac mic pe insulă, în care a introdus apă de mare şi aici îşi făcea plimbările sale zilnice.

Dar nu s'a putut bucura mult timp de această plăcere, căci guvernul englez l'a învinuit, că lacul e în legătură cu marea printr'un canal. In fine Napoleon s'a urât de atâtea şicane şi nu s'a mai plimbat cu corabia pe apă.

VALERIU CRIŞAN.

PUSTNICUL ŞI INGERUL

Mulţi ani trăise singur, în odaia sa, un pustnic evlavios, în post şi rugăciuni, până când sufletul lui, slăbit de post şi de îndelungate veghieri, căzuse la grea ispită.

Bătrânul călugăr s'a gândit multă vreme asupra sorţii, asupra schimbărilor vieţii omeneşti. El văzu, că ploaia şi soarele se revarsă atât asupra celor buni, cât şi asupra celor răi; văzu cum cel drept adesea are să sufere pentru cel nedrept; cum unele lucruri bune din lume le primise acei, cari nu sunt vrednici de ele; cum oamenii cei buni, după o viaţă scurtă şi plină de suferinţe, adese-ori mor în cea mai mare lipsă, până când făcătorii de rele şi răutăcioşii sunt scutiţi de suferinţe şi griji, ba trăesc chiar mai mult, şi la adânci bătrâneţe se bucură de toate multumirile şi plăcerile.

Dar din toate experienţele aceste bogate, pustnicul gânditor începu să se îndoiască de dreptatea lui Dumnezeu şi se întreba adeseori, care este cauza, că răsplata şi pedepsele nu urmează după cheia înţelepciunei omeneşti?

Astfel de gândiri prinseră rădăcini atât de adânci în sufletul lui, încât

la sfârşit începu să creadă, că anii cei mulţi, ce i-a petrecut în rugăciuni şi în reţinere de toate poftele, i-a trăit în zadar şi că ar fi cu mult mai bine, să se întoarcă iară în lume şi să ducă, ca şi alţi oameni, o viaţă egoistă, fără griji, să guste toate plăcerile, pentru că n'are nici să aştepte, nici a se teme mai mult, ori mai puţin, decât ceilalţi oameni.

Zicând aceste îşi părăsi odaia şi plecă spre oraşul cel mai apropiat. Nu merse însă mult şi întâlni un tânăr în cale. După ce îşi deteră bineţe, pustnicul întrebă pe tânăr, unde se duce?

— „Mă duc la oraşul cutare“ — fu răspunsul tânărului.

— „Şi eu mă duc tot acolo. Vrei să mergem împreună?“

— „Cu plăcere“, răspunse tânărul,— „însă cu o condiţie : făgădueşte-mi, că nu mă vei părăsi, orice mă vei vedea făcând“.

Bătrânul primi bucuros condiţia, pentru că de când trăia în retragere, uitase de tot obiceiurile şi modul de viaţă al oamenilor de prin oraşe, aşa, că tocmai avea lipsă de cineva, care să'l călăuzească.

Astfel plecară împreună la drum, povestind tot felul de lucruri plăcute. Bătrânul rămase uimit de înţelepciunea, învăţătura şi de experienţa tânărului său tovarăş. Cu toată tinereţea sa tânărul îi vorbea cu un deosebit respect. Din capul locului lua asupră-şi conducerea călătoriei, fără să uite câtuşi de puţin de stima, ce datoreşte încăruntitului său tovarăş.

Când începu să 'nsereze erau încă departe de oraş. Astfel hotărâră să tragă la o casă frumoasă, ce se vedea nu departe de drum. Casa avea stâlpi de marmoră şi turnuleţe aurite, cari străluceau mândru, în razele soarelui ce apunea. Aci voia să'şi caute de cină, aci să'şi odihnească trupul peste noapte. Porţile erau larg deschise de credeai că aşteaptă să intre toţi drumarii. Primirea, ce li se va face, îşi ziceau ei, are să fie din cel mai frumoase.

In lăuntru acestei strălucite văzură suemedenie de bogăţii şi podoabe scumpe. Odăile erau pline de oaspeţi de toată starea, din toate părţile lumei; iar curtea era plină de cerşetori şi de vecini săraci, cari mâncau şi beau după poftă. Tocmai în fruntea salei de primire şedea stăpânul casei, privind cu fală asupra priveliştei, care însă-şi era dovadă de bogăţiile, cu cari era binecuvântat, şi de mâna largă, cu care dăruia el tuturor. Prieteneşte salută pe cei doi drumeţi şi-i pofti să şadă la o masă încărcată cu tot felul de bucate.

După ce se săturaseră, unul din mulţi săi servitori, îi duse într'o odaie foarte bogat mobilată, unde se odihniră pe perini moi de mătase.

A doua zi îi ruga să nu plece aşa de curând, dar ei spunând că se grăbesc, le întinse din nou o masă bogată cu fel şi fel de bucate şi într'un pahar mare de aur, împodobit cu pietre scumpe, le turnă, de despărţire, vin de cel mai bun.

După ce plecară, pe drum, pustnicul asemăna cu durere bogăţiile nemărginite, ce le văzuse aici, cu mâncările sărăcăcioase şi lipsurile din chilia lui.

Cine poate însă descrie mirarea lui, când băga de seamă că tovarăşul său luase cu sine paharul cel preţios, pe care-l ascunsese, fără să fie văzut de nimeni?

— „Ce 'nseamnă asta?“ strigă bătrânul abia încrezându-se ochilor.

„Astfel mulţumeşti tu bunului domn, pentru marea lui dărnicie? Un astfel de om ,care ni-a arătat atâta dragoste şi bunăvoinţă, are de sigur dreptul de a aştepta recunoştinţa chiar şi de la un om necinstit".

— „Ba de loc"; răspunse tovarăşul său. „Bunăvoinţa şi dărnicia, în adevăratul înţeles al cuvântului, n'au nimic de a face cu faptele acestui bogătaş. Ceeace face să deschidă el porţile curţii sale tuturora, este mai mult o falã deşeartă şi îngâmfare; îl gâdilă egoismul, când vine toată lumea şi-i vede bogăţiile lui strălucite şi îl admiră cu ce mână largă împarte din ele la toţi. Să mă crezi că pierderea paharului acestuia îi va servi de învăţătură iar moştenitorilor săi le va aduce mare folos".

Cu toate acestea pustnicul ar fi mustrat şi mai departe şi mai aspru pe tânăr, dar în toată ţinuta acestuia era ceva, care-i impunea tăcere. Şi îşi zise, iată, că mi-am căpătat un tovarăş foarte ciudat.

După o călătorie de o zi, îi apucă noaptea în mijlocul unei câmpii singuratice. De odată se porni un vifor puternic, însoţit cu ploaie.....Departe, jur împrejur, nici un pom, nici o ufă după care să se poată adăposti. Căutând cu de-amănuntul în toate părţile abia într'un târziu găsiră adăpost într'o peşteră în care era o colibă. Păşind mai aproape, nu văzură nici lumânare, nici alt semn că ar locui cineva în ea. Uşa era bine încuiată. Au trebuit să bată mult şi tare până au primit răspuns.

In sfârşit se arătă un bătrân sdrenţos, gârbov şi neputincios, care se părea, că s'a sculat din aşternut mai mult de frică decât de milă şi le strigă abia răsuflând să-l lase în pace şi să-şi caute de drum, că dânsul e cu mult mai sărac, decât să poată primi şi ospăta călători.

Pe când vorbea însă se auzea cârâit de galiţe în curte şi mugetul vacilor în grajd. In deşert îl rugară osteniţii călători să-i deschidă uşa şi să le dea adăpost pe o noapte aşa de strajnică. Tot ce au putut dobândi a fost, că li-a arătat un şopron deschis de toate părţile, în care să poată sta peste noapte.

De cină, după multe rugări, le aruncă câteva fărâmături de pâne mucedă. N'avură ce face; au trebuit să se mulţumească cu ce au căpătat. Se duseră în şopron şi se odihniră, pe cât a fost cu putinţă să se odihnească, pe nişte paie ude şi putrede de jumătate.

A doua zi, călătorii se sculară des de dimineaţă. Tânărul chemă pe stăpânul neprietenos şi, spre uimirea pustnicului, îl cinsti cu paharul de aur la a cărui privire ochiul tulbur al bătrânului strălucea întocmai ca smaragdele şi rubinele cu care era împodobit păharul.

„Ce? Cum? — Fură pe stăpânul, care ne-a cinstit cu atâta dărnicie şi lucrul furat îl dă mişelului acestuia, care era pe aci să ne lase în drum—", gândea în sine pustnicul.

Mergând earăşi mai departe, bătrânul nu se putu opri să-şi facă observările sale.

— „Eu totuşi am făcut bine", răspunse tânărul, „pentru-că astfel învaţă un sgârcit mai bine să fie prietenos faţă de călătorii osteniţi. Pentru păcatele lui însă va avea să se pocăiască acuşi, în lumea cealaltă, unde nu-i va folosi nici aurul, nici petrele cele scumpe".

Cine să fie tânărul acesta? gândea bătrânul mirându-se de vorbele lui. Bucuros s'ar fi despărţit de un tovarăş atât de ciudat, cu idei aşa de curi-

oase, promisiunea făcută însă îl reținu, și ast-fel călătoriră mai departe împreună.

In seara aceleiași zile, mai având o bucată bună de drum până la oraș, își căutară găzduire la o casă modestă, din a cărei înfățișare se putea vedea, că stăpânul ei se bucură de oare care stare mai bună. Casa era a unui om vrednic, care prin muncă cinstită și prin hărnicie, în timp de mai mulți ani, își câștigă o avere cu care putea trăi. Se retrase înaceastă vale pacinică, unde trăia pentru familie și pentru oamenii lipsiți, din vecinătate. El primi pe streini ca pe niște prieteni vechi și îi ospătă cât putu mai bine.

După ce se săturară, stăpânul petrecu împreună cu ei mai multă vreme. Călătorul cel tânăr vorbea atât de frumos și însuflețit despre virtute, despre evlavie și despre iubirea de-aproapelui, în cât bătrânul pustnic de abia credea, că el este cel, care pe oamenii de mai 'nainte i-a tratat așa de deosebit, am putea zice într'un chip, care ar merita să fie pedepsit.

Și mai tare se miră el și se revoltă, când a doua zi tânărul îl trezi foarte de dimineață, încă până nu se sculase nimeni din familie, și părăsind casa ospitală, aruncă sub coperiș o mână de așchii aprinse. Casa într'o clipă fu cuprinsă de flacări. Departe răsună strigătul locuitorilor înspăimântați, cari săriră în toate părțile, ca să scape cel puțin cu viață. Pustnicul le-ar fi sărit bucuros în ajutor, străinul însă nu-l lăsă și era surd la toate mustrările călugărului, până ce pierdură din vedere casa pe care o mistuia focul.

— „O, ce mișel fără inimă și trădător! Cât de groaznic ai răsplătit binefacerile de care am avut parte între păreții aceia!" strigă bătrânul tremurând de mânie și încercă să se despartă de tovarășul, care nu voia să arunce nici macar o privire asupra focului.

— „Nu-i tocmai așa de rău", răspunse acesta, fără să zică o singură vorbă de milă ori căință. „Casa bunului nostru prieten, fără îndoială este nimicită, dar după ce va curăți dărâmăturile, va găsit o comoară bogată, pe care proprietarul de mai înainte o ascunsese în temelie și care va fi de mare folos în mânile prietenului nostru".

Bătrânul își făcu semnul crucei, ne mai zicând nici o vorbă. Tăcuți merseră mai departe, până când deodată li se păru, că au rătăcit drumul spre oraș și priviră împrejur, nu cumva vor găsi vr'o călăuză. In curând zăriră un băiat bine îmbrăcat, care se învoi bucuros să-le arate drumul cel adevărat. Din fața lui se vedea mulțumirea că poate fi folositor străinilor; el era un adevărat tip de voinicel, să tot privești la el. Pășia cu mândrie până ajunse la un râu adânc, peste care era un pod înalt.

— „Pe colo e drumul nostru", zise băiatul oprindu-se, după ce ajunse la jumătatea podului.

Când se întoarse, ca să le arăte drumul spre orașul depărtat, tovarășul cel ciudat îl apucă de-odată de subsuori și-l împinse în undele furioase ale râului. Băiatul se cufundă, mai eși odată la iveală, bătând din mâni și cerând ajutor, pe urmă fu înghițit de valuri.

Un strigăt de spaimă se auzi pe buzele bătrânului.

— „Ticălosule!" striga el. „Monstru de răutate! Inima ta cea crudă și răutăcioasă răsplătește binele cu rău, ori ți-ai pierdut mințile?"

— „Amicul meu, ai judecată prea pripită“, răspunse el zâmbind liniştit. „Află acum, că părinţii copilului acestuia, înainte de naşterea lui, erau oameni cu credinţa lui Dumnezeu, cari toată plăcerea şi-o aflau numai în fapte bune şi plăcute Celui de sus. De când însă, la rugările lor, li-a dat Dumnezeu copilul acesta, l'au iubit mai mult decât pe Dumnezeu şi fericirea vecinică; din cauza lui au găsit plăcere în bunurile lumei acesteia, umblând lacomi după ele, fără să mai ajute pe cei lipsiţi, numai ca să lase averi mari fiului lor, care cu timpul le-ar fi prăpădit pe toate în în fapte netrebnice“.

— „Dar, ce a greşit bietul copil ca să fie răpit din viaţă, în floarea tinereţii?“

— „Dacă ar fi rămas în viaţă, ar fi făcut atâtea nelegiuiri, încât oamenii ar fi dorit să nu se fi născut. Cu toate speranţele şi dorinţele evlavioase ale părinţilor, ar fi fos un fiu rău, care li-ar fi amărât zilele. In câţi-va ani biata lui mamă ar fi întrat în pământ de supărare, iar pe tatăl său l'ar fi ucis cu mâna sa propriă. Astfel însă, timpul, care alină toate, va vindeca supărarea adâncă a părinţilor, inima lor iară se va linişti şi vor muri liniştiţi după ce tot gândul şi toate faptele lor şi-le vor îndrepta spre fericirea vecinică, pe care nu o găsesc, decât în societatea lui Dumnezeu“.

— „Dar tu.... cine eşti tu, care ai darul de a descoperi tainele viitorului?“ strigă pusnicul plin de mirare.

Eată însă, că deodată figura tânărului se schimbă într'o arătare din altă lume. Hainele lui se prefăcură în aripi strălucitoare de înger, iar faţa lui strălucea plină de demnitate şi maiestate sublimă.

— „Muritorule! dar cine eşti tu, care îndrăzneşti a judeca căile Providinţei? Intocmai ca tine judecă, de obiceiu, omenimea scurt văzătoare, a cărei neştiinţă nu este în stare să pătrundă temeinic nici lucrurile cele mai de aproape din timpul de faţă, cu atât mai puţin să-şi dea o judecată dreaptă despre lucrurile ascunse într'un viitor îndepărtat. Plini de rătăciri trufaşe, o, voi fiinte născute din ţărână, vă încumătaţi a pătrunde hotărârile tainice ale Providenţei a tot puternice şi a tot ştiutoare, şi murmuraţi în contra voinţei dumnezeeşti, fiind-că nu vă este dat să vedeţi cu ochii voştri slabi fiinţa din lăuntru şi lucrările Creatorului. Singur numai Dumnezeu vede şi ştie toate şi numai lucrarea sa este lucrare desăvârşită“.

— „Greu am păcătuit“, mărturisi bătrânul plecându-şi capul cărunt şi acoperindu-şi faţa cu amândouă mânile.

—„Adevărat este, ai greşit! Viaţa ta însă, petrecută până astăzi în evlavie, n'ai petrecut-o îndeşert. De aceea eu am fost trimis, drept soliă dumnezeească, ca să te scap de îndoielile trufaşe în graţia şi îngrijirea-i părintească. De azi înainte pleacă-te cu supunere nepătrunselor hotărâri dumnezeeşti şi ceea ce nu înţelegi obicinueşte a crede şi a fi cu credinţă“.

In sfârşit pustnicul îndresni să-şi ridice faţa şi să şoptească făgăduinţă: solul dumnezeesc însă dispăru în văzduhul nemărginit al Cerului.

Moşul.

*

POVESTEA UNEI RÂNDUNELE

PENTRU COPII

Sub streșini astă primăvara,
Intr'un ungher tăcut și gol,
Și-a fost urzit o rândunică
Un cuib de pae și nămol.
Și-a pus, sărmana, multă trudă
Până s'aducă tină udă,
De zid apoi tina s'o prindă
Și s'o lipească sus în grindă;
Dar după zile de sudalne,
Rădea din tăinuitul fund,
Cuibușorul ei mic și rotund
Cum faci un pumn din două palme.
Și n'a fost dat ca 'n cuib mereu
Să lâncezească singurică,
Ci-a dăruit-o Dumnezeu
Cu patru pui de rândunică.
Erau la început golași,
Dar puful prinse să-le crească,
Și apoi așa de drăgălaș
Se deprindeau să ciripească; —
Căci mama 'n orice dimineață
Le ciripea din cioc ușor —
De bună seamă că-i învață
Să zică „mamă" 'n limba lor!
Sbura apoi în depărtări
Viermuși s'adune și lăcuste,
Ca să le dea și lor, să guste
Și ei din astfel de mâncări...
Crescuse-acum, mai mare dragul,
Și când băteau din aripioare
Și când scoteau căpșoru 'n soare,
Mai-mai să nu-i încapă pragul!
Nu mai putea de bucurie,
Și toată casa se umplea
De ciripit și voișie.
Iar bucuria lor întreagă
Știți voi cât fu de mare? — Ghici!
— Atâta câtă 'ncape, dragă,
In pieptul unei rândunici!
Dar n'a fost lungă bucurie,
Că vezi, așa e pe pământ —
Trăiești și tu, dar cine știe
Când o să cazi slăbit și 'nfrânt!
Și rândunica nu știa
Că un copil răutăcios,

Ca hoții, zile 'ntregi pândea
Să surpe cuibul vesel jos.
Și l-a surpat cu o prăjină,
Iar bieții pui căzură pradă
Unei pisici ce-i aștepta,
De când erau golași, să cadă.
Iar rânduneaua — Doamne sfinte! —
Cum se plângea cu graiu umil
Cum se sbătea svârlind ferbinte
Blestem amarnic pe copil!
Și vezi că l'a ajuns blestemul.
Căci astăzi umblă haimana,
Fără părinți, fără de rude,
Stingher și sdrențăros — așa!
L-am întâlnit și ieri și dânsul
Mi-a spus că-i astfel blestemat,
Că deseori l-apucă plânsul
Gândind la cuibul dărâmat.
Și m'a rugat să spun la toți
Povestea bietei rândunici. —
Acum, copile, dacă poți,
Gândește-te nițel și — ghici
De ce v'am scris-o aici?

ION N. DOBRE.
Elev la Seminarul Central
București.

Credințe la aromânii din Macedonia

Curcubeul, câne se ivește de multe ori pe cer, prevestește belșug în măsline.

Stelele căzătoare vestesc război, ori a scăpat cineva de hoți.

Când se cutremură pământul, boul care-l ține pe spinare își mișcă urechia.

Fulgerul când cade pe o casă ori pe un arbore, să știți că acolo a fost dracul ori vr'un zmeu.

Flacăra focului când pâlpâe, te vorbește cineva de rău.

Când e lună nouă, e bine să semeni bucatele, că cresc cu spor.

Când luna piere (e eclipsă) ori își schimbă coloarea, vestește peirea păgânilor.

Când începe lună nouă, e bine să ne lovim cu fier, ca să fim sănătoși.

Când cade o stea e semn că un om mare a murit.

Intunecimea de soare (eclipsă) arată că creștini sunt în mare primejdie.

Când tună nu e bine să mâncăm pâne.

Când tună pentru întâiaș dată, să te lovești cu un fier, ca să fii tare toată vara.

Când fulgeră și tună, Dumnezeu e în luptă cu zmeii.

Să nu numeri stelele, că'ţi cresc *arice* (negi).

Barza să nu o omori şi nici să o goneşti de la casă, că îţi aduce foc în casă.

Broaştele când orăcăesc, vestesc ploaie.

Broaştele să nu le omori, că te blesteamă.

Cânele, când se tăvăleşte pe zăpadă, vesteşte iarnă lungă şi grea.

Cotofana (ţarca), când cântă pe un pom din apropiere, ori pe casă, te vesteşte că'ţi vine cineva din străinătate, ori o scrisoare cu veşti bune.

Cucul, când cântă noaptea ne înştiinţează că sunt hoţi în apropiere.

Cucuveaua, când cântă toată noaptea, a doua zi va fi ploae.

Găina, când se scutură în casă, îţi vine un prieten.

Găina, când face ouă mari, e semn bun; iar când face *prolug* (ou mic), e rău.

Gâştele, când fac gălăgie şi'şi bat aripile, ploae vestesc.

Iepirile, când îţi trece pe dinainte şi'ţi taie drumul, n'ar să'ţi meargă bine.

Lupul, când intră în sat, vesteşte o mare nenorocire.

Pisica, când se spală cu laba în sus, va fi vreme bună; cu laba în jos, ploae vesteşte.

Rândunelele nu-i bine să le goneşti de la casă, nici să le strici cuiburile, că te blesteamă şi'ţi pierzi toată averea.

Şarpele, când îţi iese în drum, vei da de un duşman; trebue atunci, ori să-l ucizi, ori să te întorci îndărăt.

Şarpele, dacă nu-l zăreşte nimeni 40 de zile, după ce iese pe faţa pământului, se face balaur.

Şarpele casei nu-i bine să'l omori, că mor cei din casă.

Şoarecele, când îţi roade o haină ori alt lucru din casă, să ştii că te fură cineva.

Trandafirul şi nucul să nu se ardă, că mor vitele.

Usturoiul e bun să ungi cu el uşile, că goneşti duhurile rele.

Plugul stricat nu trebue ars în foc, că rămân ţarinele sterpe.

Săpunul nu-i bine să-l iei din mâna altuia, că te cerţi cu dânsul.

Nu ţineţi degetele în gură, nici mânile încrucişate, că aduceţi nenorocire părinţilor.

Din cartea: *„Datini, credinţe şi superstiţii aromâneşti“* culese de d. *Dum. Cosmulei*, profesor la liceul din Bitolia (Preţul 1 leu).

Păţaniile unei furnici neascultătoare

La poalele unei păduri bătrâne, se ridica un moşuroi mare locuit de furnici. Acolo trăia şi Doamna Frisso cu numeroasa ei familie. Avea o mulţime de copii biata Doamna Frisso, unii mai cuminţi, alţii mai ştrengari, aşa cam de toată mâna. Toţi îi erau deopotrivă de dragi şi pe toţi îi îngrijea cu adevărată iubire de mamă. Ba să nu răcească, ba să nu se loviască, ba să nu alerge prea

mult să se îmbolnăvească ; — Doamne fereşte, asta îi mai lipsea, cu o casă de copii,, văduvă, şi săracă încă. N'avea de cât o singură fată, foc de drăguţă, dar foarte neastâmpărată, tocmai unde era atât de răsfăţată. Zizi în sus, Zizi în jos, toate poftele îi erau îndeplinite şi ce doria trebuia neapărat să-i se aducă.

Azi aşa, mâne aşa, Zizi creştea şi din ce mergea se făcea tot mai neascultătoare, credea că de acum e fată mare şi că s'a isprăvit, nu mai e nevoie să asculte de nimeni. Un lucru nu-i plăcea ei de loc; mama ei nu-i dădea nici odată voe să iasă singură pe afară, de teamă să nu-i se întâmple vr'un rău şi de aceea, spre mai mare siguranţă, încuia şi uşa la plecare. Vezi că ştia biata furnică ce copil zburdalnic are.

Tare mai voia Zizi să iasă odată singură, singurică din casă, să se joace cu celelalte furnicuţe, după pofta inimei şi să arăte la toată lumea că ea e fată mare şi înţeleaptă de acum.

Intr'o zi, pe când Doamna Frisso era la lucru cu fraţii ei, Zizi, care încercă în zadar să deschidă uşa, săpă o găurice sub prag şi p'acolo ieşi afară.

La început, orbită de lumina puternică a soarelui, clipi de mai multe ori din ochişori şi se frecă cu antenele, căci era obişnuită numai cu întunericul din furnicar.

La vederea frumuseţilor de afară Zizi nu mai putea de bucurie. „Am să mă plimb, am să mă plimb", se gândea ea, „până ce se întoarce mama de la lucru mai am vreme". Nici odată nu îi se păruseră ei pădurea şi câmpia atât de mândre ca astăzi. Era aşa de cald, vântul de abia adia, prin văzduh se răspândiau nişte parfumuri atât de dulci şi ce moale era muşchiul, ce mătăsoasă iarba, pe care alergă Zizi. Ceva mai la o parte, pe o pată luminoasă din iarbă, se jucau o mulţime de furnicuţe drăgălaşe. Zizi alergă veselă la ele. „Mă joc şi eu cu voi," — le strigă ea — „ce loc bun de joc aţi găsit !". Dar ele se uitară mândre la dânsa. „Cum te chiamă ? o întrebă una cu glas piţigăiat? „Zizi". „Hm, Zizi"—şopti una dispreţuitoare — „ce nume urât". „Şi din care furnicar eşti?" „Din cele de colo, de la rădăcina bradului". „Apoi atunci nu faci parte din furnicarul nostru, aş vrea să ştiu ce cauţi la noi, noi ne jucăm numai între noi, dute şi tu la prietenele tale". — îi spuse o alta mai apăsat. „De-ar fi să ne jucăm cu toate săraciile de furnici, unde am ajunge" — rosti aceea, care părea cea mai mare dintre ele. „Furnicarul nostru e aista de aici, nu vezi tu că e cel mai mare

și cel mai frumos dintre toate de prin locurile astea. Noi suntem mai deosebite și mai bine crescute de cât voi."

Zizi cu ochii plini de lacrimi se îndepărtă întristată. „Ce rele sunt, Doamne, ce rele sunt !" își zicea ea, „de ce mi-au vorbit așa de urât, eu nu le-am spus nimica rău, am vrut numai să mă joc cu ele, erau atât de frumușele. Dar ce folos dacă au inimă atât de rea. Și dacă-s bogate, ce-i cu asta? n'au adunat ele averea, părinții lor s'au trudit. De ce să fie atât de mândre? N'ar fi oare mai bine să ajute și pe săraci? N'a fost frumos din partea lor să mă gonească cu atâta asprime, am și eu un suflet simțitor, și pe mine ca și pe ele mă doare umilirea." Fără să bage de seamă furnicuța înainta tot mereu în pădure. In curând uită și de umilire și de tot. Se urcă zglobie pe tulpinele floricelelor și din potirile lor aromate sorbia roua rece a dimineții, apoi se încălzia la soare, rodea vre-o sămânță dulce sau privea cum joacă musculițile pe raza aurie.

Așa se desfăta ea încântată până ce înseră. Soarele apusese și lui Zizi îi era frig. De abia acum îi veni în minte că trebue să se întoarcă acasă.

In pădure se și întunecase și furnicuța nu știa drumul spre moșuroi. O grijă mare o cuprinse, — „m'am rătăcit" —se gândi ea „ce mă fac d'acum, cum mă întorc eu acasă? poate, ah, tare ar fi bine, poată că o să mă caute frații mei prin împrejurimi, și de m'or striga am să le răspund îndată, ca să vie să mă ia." Zizi se adăposti sub o foaie de toporaș și aşteptă în neliniște vr'un zgomot, care să-i arate că în sfârșit e căutată de cei d'acasă. Dar vai, nu se auzia nimic. Mama și cu frații ei o căutară prin tot locul, cam pe unde bănuiau s'o găsească, dar nu le veni în minte să se ducă atât de departe prin pădure.

Zizi se depărtase chiar binișor de tot de locuința ei. Toată noaptea nu putu să doarmă, îi era o spaimă nespusă de mulțimea gâzelor ce mișunau prin iarbă. Un licuriciu, steluță vie, se lăsă binișor pe o frunză de lângă ea și de acolo strălucea vioriu în noapte. Când îl zări, Zizi înlemnită de groază crezu că, hait! s'au și aprins frunzele de prin prejurul ei și că acum e în flacări. Ne simțind însă nimic neobișnuit îi deschise cu teamă din nou și...Doamne, ce minune ! scânteia aurie plutea lin pe deasupra unui fir de romaniță, care de bucurie îi surâdea galeș și-și resfira frunzișoarele de nea.

Când se lumină de ziuă Zizi îngrijorată privi în dreapta, în stânga, dar nu mai cunoscu nici un drum, nu știa de loc cam pe unde s'ar putea înapoia la ai săi. Dacă văzu și văzu că n'are încotro, se

hotărî să meargă tot înainte, ajungă unde o fi, tot dorea ea să vază lumea. Acum îşi vedea visul cu ochii! Numai, că-i cam părea rău de furnicarul ei.

Zizi ieşi din pădure şi începu să alerge printr'o câmpie verde, smălţuită cu mii de floricele, în toate culorile. Dar în zadar strălucea atât de vioiu roua, în zadar şoptea atât de dulce izvorul, înzadar foşnea mângâios vântul prin crengi, Zizi nu mai asculta nimic, nu mai privea la nimeni, nu se mai oprea de loc, mergea tot înainte şi iar înainte, mânată de un singur gând: să ajungă mai curând la oamenii, de care îi povestise adese ori mama ei .

Deodată auzi un fâlfâit de aripi şi când îşi ridică capul zări cu groază o pasăre, care se repezia cu ciocul deschis s'o înhaţe. „M'am prăpădit", — se gândi biata furnică, dar spre norocul ei drept în cale îi sta un bulgăre de pământ. Repede se strecură ea subt el şi rămase acolo plină de spaimă. După ce se mai linişti puţin, ieşi cu băgare de seamă din ascunzătoare şi acuma înainta mai mult pe sub frunze, ca să nu mai fie văzută. Nu trecu mult şi iar îi sări inima din loc;—„acum s'a isprăvit şi cu mine", îşi zise Zizi. Un zgomot asurzitor, glasuri tari de oameni, o huruială neîncetată venea din sus pe drumul, unde trecea furnica. Nu mai avea unde să se ascundă, rămase deci în loc aşteptând grozava moarte. Ce o fi, o fi! Când se apropiară, Zizi îşi închipui, că aceştia trebue să fie oameni, căci ea nu-i văzuse nici odată.

Chiar aşa era. Erau nişte ţărani, cari se întorceau din târg cu căruţele pline de lemne. O roată era cât p'aci s'o strivească, dar desmeţindu-se în ultima clipă Zizi se urcă iute pe una din spiţele ei şi se agăţă bine acolo. Ajunse teafără în sat. Căruţele traseră la un han. Oamenii desjugară boii, intrară în cârciumă şi îndată ce se înoptă, tăcere adâncă domnia pretutindeni. Ne mai putând de foame, sărmana furnică se coborâ de pe roată, ieşi din curtea hanului şi o luă mai departe pe drumul din sat. „Ce muşuroae mari au oamenii ăştia !", — îşi zicea ea. „Şi ce mai mai sunt şi ei !". Auzind paşii unui trecător, Zizi se şi urcă pe scăriţa uneia din case. Incepu să plouă, şi furnica tremură din tot trupul. „Doamne tare era bine în frunicarul nostru, lângă mama, era cald, aveam un culcuş moale, şi cum mă îngrijea mamiţica mea !"

Privind prin toate părţile zări o crăpătură în uşă.

„Am să intru în muşuroiu ăsta, tot e mai bine ca afară". Zis şi făcut. Zizi se tupilă în casă, şi rămase tupilată într'un colţişor. Dormi dusă până a doua zi de dimineaţă. O deşteptară locuitorii

de acolo. Zizi nu se mişcă de loc. Numai după ce mâncară se duse şi ea de mâncă câteva firimituri de pâne, căzute pe podele. Peste câtăva vreme făcu cunoştinţa unei familii de şoareci foarte drăguţi. Ei o poftiră în locuinţa lor de sub scânduri, o ospătară foarte bine, o rugară să ia loc pe o bucăţică de bumbac, ca să se mai încălzească niţeluş şi ascultară cu multă bunăvoinţă povestirea întâmplărilor ei. Biata familie era în mare jale, căci cu o zi mai înainte muriseră trei din cei mai drăgălaşi şoricei.

Mama lor era desnădăjduită şi cu vârful cozii îşi ştergea ochii plini de lacrămi. ,,Vai sărăcuţii de ei, mititeii mamii, cum i-a mâncat pe ei răutatea de pisică. Nu ştiu zău cum o să mai trăesc eu fără de ei. Ce dragi îmi erau, câte poveţe nu le-am dat, de câteori nu le spuneam eu să se ferească de curse, să nu iasă decât noaptea şi atunci cu multă băgare de seamă, ca nu cumva să-i găsească pisica. Lasă, că avem aici în casă o pisică îngrozitoare, nici nu am mai pomenit, bătrână sunt, dar aşa fiinţă vicleană nu cred să mai fie. Doamne, Doamne, cum i-a mai mâncat frumuşeii de ei, şi eu de aci vedeam cum îi sugrumă pe rând şi mi se rupea inima de jalea lor."

Zizi, înfiorată, de-abia şopti: ,,Şi cum i-a putut prinde pe trei odată pisica ?" ,,Cum? da vezi că nu i-a prins ea pe toţi. Doi lacomi au căzut în cursă, şi al treilea vrând să-i scape, a intrat în ghiara pisicei. De aia spun eu mereu, ascultaţi copilaşi de mama voastră, e mai bătrână, are mai multă minte, ascultaţi de sfaturile ei, că tare bine a fi. Dar ce, ai cu cine te înţelege? Fac tot după capul lor şi pe urmă o pat"—,,Şi eu am făcut aşa, şi ce rău am ajuns" — suspină cu jale furnica. ,,Mititica", o mângâe şoricioaica. Zizi îşi luă apoi ziua bună de la şoareci, şi ieşi iarăşi în odae. Simţi un miros plăcut. Intr'o strachină, din care ieşiau aburi mirositori, văzu ceva alb. ,,Trebue să fie tare bun", — se gândi lacoma furnicuţă ,,ian să văd". Era laptele pisicei.

Zizi începu să soarbă cu poftă din lapte, când deodată alunecă şi căzu înăuntru. Incepu să dea spăimântată din picioruşe, dar vedea bine că se cufundă din ce în ce. Tocmai atunci intră şi gospodina în odae, şi cum era iubitoare de curăţenie, ridică strachina de pe jos ca s'o spele. Ea găsi pe biata furnică sbătându-se cu moartea, şi o scoase cu muchia unui cuţit, punând'o apoi pe giurgiuveaua ferestrei. După ce se mai svântă puţin la soare, Zizi se lăsă binişor în jos pe zid, drept pe chipiul unui soldat. De acolo îi trecu pe umăr, şi aşa de sus, privea de jur împrejur minunându-se de

cele ce vedea. Muşuroaile astea mari, oamenii ăştia gălăgioşi, câni, căruţe, trăsuri, — toate făceau zgomot şi o înspăimântau.

Soldatul ajunse în câmp, atunci furnica, sosind în largul ei, se dădu repede jos în iarbă şi se îndreptă spre pădurea din apropiere. Dar nu merse mult şi deodată simţi că-i fuge pământul de sub picioare. Inimerise într'o gaură nisipoasă. Din ce în ce se cufundă tot mai mult. Când se uită în fund, zări o lighioană uricioasă, care sta gata să se repează asupra ei. „Leul furnicilor!" — ţipă ea deodată şi unindu-şi toate puterile ajunse iarăşi sus.

Zăpăcită de spaimă începu să alerge în neştire, când iată că nu se mai putu mişca. Ce i se întâmplase? Nefericita Zizi se înomolise. O broască mare şi urâtă întinse limba s'o apuce. Dar pasămi-te că plecase într'o zi norocoasă, căci atunci când era primejdia mai mare, norocul o ajută numai de cât. Chiar lângă ea zări o scoică întredeschisă. Fuga înăuntru! Broasca înghiţi în schimb o musculiţă şi-şi uită de furnică. „Doamne, Doamne!", — gândi furnica noastră — „câţi duşmani avem şi noi".

Pe unde te duci, haiti, te ameninţă câte o primejdie. Bine c'am scăpat şi de broască, ian te uită cum înghite pe biata musculiţă".

Zizi se înfricoşase atât de rău în cât nu mai îndrăzni să iasă din scoică. Rămase acolo până ce înoptă de-abinele. De-acum înainte nu mai mergea de cât noaptea. Ziua se ascundea şi ea pe unde nimerea. Işi potolia foamea cu te miri ce găsia pe ici pe colo. Slăbise şi se schimbase de nici nu o mai cunoşteai. După mai multe nopţi de mers, ajunse iarăşi la marginea pădurii de unde plecase. Drumul în spre casă nu-l ştia de loc şi în pădure îi era teamă să intre, să nu se rătăcească.

Zizi începu să plângă şi să suspine din toată inima, o apucase un dor nespus de mamă şi de fraţi: „Ce o să mă fac? Unde să mă duc eu? Of! of! de ce nu am ascultat eu de mama?"

O altă furnică, care tocmai trecea prin pădure, veni la ea şi o întrebă cu milă de ce plânge. Cu multă amărăciune îi povesti Zizi isprăvile ei. „A eşti fiica văduvei Frisso?"— „Da !" — „Lasă că te duc eu acasă, micuţo, am făcut cunoştinţa doamnei Frisso, şi tare aşi vrea să-i pot face şi eu vre-un bine". Furnica cea mare luă de mână pe Zizi şi o călăuzi prin pădure.

Ajunsă acasă Zizi se aruncă în braţele mamei sale şi printre lacrămi îi ceru iertare. Doamnei Frisso nu-i venea să-şi creadă ochilor când o văzu. Cât nu căutase ea pe copiliţa ei! La urmă era sigură că pe Zizi o omorâse vre-un duşman. Buna mamă mulţumi

din toată inima furnicei îndatoritoare, apoi îngriji cu obişnuita ei bunătate de Zizi. Ii plângea de milă, când o văzu în ce hal de slăbiciune ajunsese. O luă în braţe şi o dojeni cu blândeţe pentru neascultarea ei.

De atunci Zizi nu mai ieşi din cuvântul mamei ei.

*

Ascultaţi în totdeauna de poveţele părinţilor voştri.

ILEANA MĂRGĂRINT.

ISTORIOARA UNUI ORFAN

I. FRATELE CEL MARE.

Inainte! Sub biciul conducătorului bătrâna diligenţă se clatină şi merge alunecând cu zgomot pe calea Parisului. Un mic băiat este aşezat pe coperişul trăsurei. El este sărăcăcios îmbrăcat. Vântul de iarnă suflă rece; ce frig e! Micul băeţaş tremură ca varga. In urma diligenţei merge un tânăr inteligent şi mândru. Pe când galopul cailor ducea trăsura cu repeziciune, el începu să alerge şi cu tot frigul, sudorea curgea pe fruntea lui. Când caii încetineau pasul, nu mergea mai încet, ci se silea a lua înainte. El îşi arunca din când în când ochii pe acoperişul diligenţei, în locul unde era aşezat micul băiat; iar acesta răspundea privirei sale printr'un surâs nevinovat.

— „Nu ţi-e frig, Iuliu?" strigă de jos tânărul, văzând pe băiatul cel mic, cuprins de frig şi aproape tremurând.

— „Oh! da, Mihaile, mi-e frig de-abinele."

— „Ţine, iea aceasta ca să te înveleşti. Eu mă voiu încălzi alergând ceva mai repede.

Şi scoţându-şi surtucul său i-l aruncă.

— „Cum te iubeşte, acest tânăr" zise unul din călători cătră băiatul cela mic.

— „Eu cred şi o ştiu aceasta destul de bine, dar şi eu îl iubesc pe el deasemenea, pentrucă este fratele meu cel mai mare.

— „Dar pentru ce aleargă el astfel după diligenţă şi nu se urcă lângă tine?

— „Pentru ce? pentrucă nu suntem oameni bogaţi. Să vă spun. Nenorocitul nostru tată, a murit nu de mult. El ne luase şi pe noi

cu el, în provincie, unde a-şi murit şi nu ne-a lăsat decât douăzeci de lei. Atunci noi nemângâiaţi ne-am zis: Trebue să mergem la Paris, pentrca să găsim pe biata noastră mamă şi să căutăm şi de lucru. Mihail s'a informat pe urmă de preţul ce costa călătoria în diligenţă; era tocmai douăzeci de lei, tot ce posedam. „Voiu plăti locul tău, frăţioare", — mi-a zis el — „şi eu voiu merge pe jos. Voiam să merg şi eu pe jos, însă el n'a vrut, zicându-mi că nu voiu avea destulă putere.

— „Fratele tău, Mihail, e cel mai bun băiat", zise călătorul.

— „Dar, adăugă o ţărancă, este neomenos, ca să lăsăm pe acest tânăr să facă tot drumul pe jos; o să moară de frig şi de osteneală.

— „Ce voieşti să fac?" — zise conductorul. Trăsura mea ar fi prea încărcată, dacă ar trebui ca să iau degeaba pe toţi, cari n'au bani să-şi plătească locul lor.

— „Ei bine!" zise buna femee, — „Noi suntem douăzeci de călători; dacă fiecare din noi ar da câte un leu, locul lui Mihail ar fi plătit. D-ta, domnule conductor, să-i dai ţolul d-tale ca să-l învălim".

Totul se aranjă la frumoasa propunere a generoasei femei, cei douăzeci de lei fură repede strânşi, şi tânărul Mihail fu chemat, ca să ia loc lângă fratele său cel mic.

Acum, iubiţi cititori, d-voastră de bună seamă că vă gândiţi, cât de surprins şi de mulţumit se arătă bunul Mihail.

Să-i lăsăm pe amândoi aici unde sunt.

II. SPRIJINUL FAMILIEI.

Un lucru uitase micul băiat ca să spue călătorului, care îl întrebase despre Mihail. Mihail nu era numai cel mai bun dintre fraţi, el era deasemenea cel mai bun dintre şcolari. Directorul liceului unde învăţa el, martor al muncei şi sârguinţei sale celei mari şi al succeselor sale, îi propusese, în urma morţei tatălui său, ca să-l ţină fără plată la el şi să-l ajute ca să-şi continue studiile. Mihail era pe cale ca să primească cu grăbire propunerea directorului, dar se văzu chemat de fartele său mai mic, care era aproape treisprezece ani. Ce ar fi devenit acest frate fără el? Pe urmă mama sa era în sărăcie şi nenorocire. El, Mihail, era cel mai mare, el trebuia să fie stâlpul, el trebuia să fie în locul tatălui său. Fără a şovăi, Mihail jertfi viitorul frumos, care i se deschidea înaintea ochilor şi părăsi liceul; merse să caute pe fratele său mai mic şi ia-

tă-i pe amândoi unde i-am lăsat. In cele din urmă sosiră în zgomotosul oraş. Mihail, găsi pe mama tocmai cum se aştepta, în nenorocire; el o mângâia şi căută de lucru. Tatăl său fusese architect, el, bietul Mihail, se făcu tăietor de pietre. Fragedele sale mâni, cari erau obişnuite a întoarce foile cărţilor, lucra acum piatra aspră.

Tânără inteligenţă, care te întăreai cu studiul, nu vei uita tu nimic sub povoara muncii zilnice!? Inimă generoasă şi curagioasă, sacrificiul tău nu e prea mare? Nu! această inimă era mândră de sacrificiul pe care îl făcea. După ce va primi mizeria, ea va fi silită de a o învinge.

Lustruiţi piatra, mâni de tânăr lucrător; în timp ce voi lucraţi pentru a hrăni biata familie orfelină, spiritul conducătorului vostru lucrează deasemenea. Micul lucrător de piatră n'a uitat să iea cu sine de la liceu, caetele sale de clasă; ele nu sunt departe de el, şi dacă am putea să căutăm în buzunarele sale, n'am întârzia să găsim în ele cărţi de studiu. Când nevoia lucrului s'a isprăvit, fiecare lucrător merge la locul său pentru ca să se repauzeze. Tânărul Mihail nu făcea aşa; ci el rămânea aplecat deasupra pietrei pe care o lustruise. Ce face el aici? El a scos dintr'un buzunar o bucată de pâne, iar din celalat o carte; mâncând pânea sa, el citeşte din carte şi se odihneşte de munca corporală printr'o muncă, spirituală.

Odată, un pietrar îl zăreşte; el începu să râză de el şi camaraii lui nu întârziară ca să'l imiteze şi în curând nu-l mai numiră Mihail, ci micul *cititor*.

Era aşa de ciudat a vedea un tăetor de piatră, învăţând latineşte între orele de lucru, şi în loc de a-l admira cum se cădea, cei ce'l priveau râdeau de dânsul. Mihail râdea şi el din toată inima văzând pe ceilalţi râzând, însă aceasta nu-l împiedica dela lucrul său şi el mergea înainte şi cu mai multă hotărâre şi ardoare. Insă cu timpul, orele de odihnă, pe cari i le lăsa lucrul, nu-i mai ajungeau. El începu să lucreze şi noaptea. Intr'o zi, pe când era afundat în studiul unei cărţi, un necunoscut se apropie pe la spatele lui şi-l întrebă:

— „Ce faci tu aici?"

— „Traduc din Horaţiu, Domnule!"

Mihail îi dădu manuscrisul.

— „Traducerea ta e foarte bună. Ce vârstă ai?"

— „Optsprezece ani, domnul meu!"

— „Ascultă, eu am auzit pe lucrători, că-şi bat joc de un lucrător şi cititor foarte sârguincios. Am voit ca să-l văd cu proprii mei ochi. Acum ştiu totul. Pentru că tu eşti un băiat inteligent şi muncitor, voi ca să te iau ca elev al meu. Eu sunt architect, ca şi tatăl său. Mă însărcinez cu susţinerea familiei tale. Mihail urmă pe architect, care îl primi în atelierul său şi-l asociă cu drag la lucrările sale. Aici Mihai lucra şi cu mai mare drag, şi ore întregi studia la planuri grele, dar nici pe dragul său Horaţiu nu-l lăsă la o parte. El nu încetă nici odată de a întrebuinţa timpul liber pentru ştiinţă şi poezie; şi aceasta în ceace îl făcu celebru. Mihail Soudaine a scris o comedie încântătoare: *Filosofia fără ştiinţă.* El muri în 1797, membru al Academiei Franceze. Inainte de a muri, Mihail Soudaine putu să dea fiului binefăcătorului său, ceea ce el primise de la dânsul. El îl crescu şi îl educă, ca pe propriul său fiu, infiltrând în inima lui, iubirea de frumos şi acest copil deveni ca şi el un om celebru: acesta fu pictorul David.

Şi acum voi, iubiţi cititori, fiţi încredinţaţi de adevărul acestei istorioare şi gândiţi-vă, că în timp ce voi aveţi de toate, care să vă înlesnească studiul, sunt alţi, cari plâng după acestea.

„Profitaţi deci, şi faceţi prin voi şi pe alţi fericiţi. Nu uitaţi, că adevărată dragoste creştnească şi adevărata nobleţă este aceea, care se dobândeşte prin sine însuşi, prin munca şi meritul tău propriu".

Traducere.

Teodor I. Dumitrescu

COMANDA ÎN ARMATA VECHILOR ROMANI

Credem că facem plăcere tinerilor noştri cititori, dacă le vom împărtăşi felul de comandă la exerciţiile militare ale vechilor Romani, străbunii noştri.

Din ordinul împăratului roman *Hadrian* (117—138 d. Ch.) generalul Claudius Aelianus a făcut un regulament de exerciţii a falangei greceşti, care s'a păstrat până în zilele noastre. Acest regulament poartă următorul titlu, în limba latină: „*Claudii Aeliani tactica sive de aciebus constituendis ad Adrianum imperatorem*". Acest împărat avea o dragoste deosebită pentru tot ce era

grecesc şi de aceea avea de gând să introducă şi în armata romană falanga grecească. Poate că i se părea, că legiunea în forma ei veche nu putea rezista destul de bine la atacurile cavaleriei barbarilor. La sfârşitul acestui regulament Aelianus vorbeşte despre comandă şi spune că aceasta trebue să fie scurtă şi lămurită *(„de praeceptis Imperatoris, quod et brevia esse opporteant et non ambigua“)*. Apoi Aelianus zice: „în fine o să amintesc ceva despre comanda la exerciţii *(Armaturae praecepta)*; aceasta trebue să fie scurtă şi lămurită, ca îndată ce s'a spus să se poată executa repede. Astfel dacă s'ar comanda, spre pildă, numai *„înclina“* (întoarcete), unii ar face întoarcere spre dreapta *(în hastam)*, alţii în stânga *(în clypeum)*, prin ce s'ar produce încurcătură. Spre a se încunjura deci ori ce învălmăşală şi totodată a se executa numai de cât mişcarea se va comanda: *„in hastam-im clypeum inclina“* şi nu *inclina in hastam in clypeun“*. Tot asemenea şi la comanda *„evolve“* (desfăşurare) are să se zică :

Macedonicam
Laconicam } evolve !
Choream

In orice caz însă trebue să fie linişte deplină, pentru ca să se poată înţelege orice comandă.

Acum vom reproduce deosebite alte comande:

Age ad arma, adsiste arma! La arme!

Impedimento a phalange secedant! Bagajul îndărăptul falangei!

Suscipe! Recipe! Comandă pentru mânuirea armamentului. (punerea mânei, apucarea armei).

Dista! A se aşeza în rând.

Respice ad ducem! adică ascultaţi!

Sursum hasta! Lancea sus! (Puşca la ochi).

Versa! Luarea distanţei! (versus = ceată).

Juga! Luarea distanţei! (jugum = şir).

Intervalla conserva! Ţineţi distanţa!

Procede! Marş!

In hastam inclina! La dreapta!

Ita consiste! Stai!

In rectum redde! Aliniaţi-vă!

In clypeum inclina! La stânga!

In hastam - in clypeum - immuta! Intoarceţi-vă la dreapta - la stânga!

Restituere! Laconicam evolve! Formaţi laconica' !

Restituere se comanda întotdeauna când trebuia să se revină dintr'o formaţiune oarecare earăşi la poziţia de la început.

Din aceste puţine rânduri se vede deci, că comanda romană seamănă foarte mult cu cea din armatele de astăzi şi prin urmare şi cu cea din a noastră, românească.

Nepos

O POZIŢIUNE DELICATA

Este ora de repaos şi unul din elevi, care se căţără pe unul din arborii din curtea şcoalei, avù ideea de a se ţine în aer fără a-şi obosì braţele, încrucişând picioarele şi trecând fluerul unuia din picioare pe sub celălalt, (după cum se vede din prima figură a desemnului nostru). Din nefericire pentru el se lasă să alunece în această poziţiune până la pământ şi iată-l în neputinţă de a se mai despărţi de arbore. Tocmai atunci sună şi clopotul de intrare şi cu toate svârcolirile lui, care făceau bucuria colegilor săi, el fu nevoit să rămână astfel, până ce

unul din colegii săi compătimindu-l veni să-l scape. El poseda cu toate acestea un mijloc de a eşi din încurcătură şi anume: de a se învârti dela stânga spre dreapta împre-

jurul arborului cum arată săgeţile din figurile 2 şi 3 şi pentrucă lucrarea picioarelor sale este nimicită de greutatea corpului său, el va trebui să se servească de mânele sale ca puncte de reazim.

FLORIAN D. STĂNCULESCU.

Anul al VII-lea al „AMICULUI TINERIMEI" începe dela Octombrie a. c.

Toţi abonaţii şi colaboratorii sunt rugaţi a trimite abonamentele şi orice corespondenţe în viitor la adresa Amicului tinerimei, Strada Pietăţei 6.

Proverbul dela pag. 528: Apa trece petrele rămân.
A deslegat: *Constantin-Dobrovici*. Iaşi.

POŞTA **REDACŢIEI**

D-rei Viorica L. Popa-Reghin. Am primit cartea poştală şi am luat cunoştinţă de cele scrise.

Cu numărul 24 se termină anul al VI-lea al «Amicului tinerimei».

Aducem mulţumirile noastre abonaţilor care au sprijinit această revistă a tinerimei.

Dela numărul abonaţilor în viitor atârnă continuarea şi îmbunătăţirea revistei. De aceea elevii să o răspândească cât mai mult printre camarazii lor şi printre cunoscuţi.

BIBLIOTECA UNIVERSITĂŢII IAŞI

BIBLIOTECA MINERVEI

A APĂRUT:

ERNEST RENAN

PAGINI ALESE

TRADUCERE DE

N. PANDELEA

No. 58
30 BANI

1987

„MINERVA“ INSTITUT DE ARTE GRAFICE ŞI EDITURA „MINERVA“
BULEVARDUL ACADEMIEI, 3. —EDGAR QUINET, 4. — BUCUREŞTI

A APĂRUT:

VIAȚA DE BOEM

TRADUCERE DUPA

HENRI MURGER

de V. G. NALBĂ

PEȚUL: LEI 2.—

De vânzare la toate Librăriile